

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VI. Aesculapius idem ac Moses.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

bus panes de caelo pluerunt; sic enim Manna appellatur in Exodo. Mundi harmoniam fistula concinere Pan narratur in Hymnis Orphicis, quemadmodum Silenum Virgilius in Ecloga canentem inducit, ut feminibus magnum per inane coactis mundi tener orbis concreverit: quia mundi creationem Moses scriptis celebravit. Pan denique manu supra oculos protensa speculans longinqua pingebatur, ut tradit Hefychius: nos Mosem a speculatione Osaraphum & *Ὀσάρηλον* dictum supra ostendimus.

V. Eundem vero esse Panem ac Priapum docet nos Phumutus, seu potius Cornutus in libro De natura Deorum. Deus agricola, & rusticus Tibullo dicitur Priapus, ruricola Ovidio: Pan *ἀγροδός* appellatur ab Apollodoro, ut habet Hefychius; & Apollo quoque à Pindaro. In Apolline autem & Pane Mosem occultum jam agnovimus. Bellicosus praterea uterque est, Pan & Priapus; saltator uterque: quippe has quoque in Priapum dotes transcribit Lucianus. Tradit is quoque unum fuisse Priapum ex Idæis Daetylis: at nos infra docebimus quantum Judæos inter & Idæos affinitatis infuerit Eundem hunc esse ac Orum & testatur Suidas, & multa persuadent. Hic Osiridis filius est, ille Bacchi: Bacchus autem est Osiris. Hoc ipsum ex utriusque simulacro ostenditur: uterque enim sinistra manu tenet *αἰδοῖα*: quod etiam commune illis erat cum Osiride, cujus simulacrum *ἐν πτωμαρίον* ubique fingebatur, ut discimus ex Plutarcho; & cum Mercurio, qui similiter pingi solebat. In triviis quippe, Priapi, & Marsyæ, & Mercurii, & Termini fontium & viarum indices, obsceno hoc habitu omnes ponebantur, unde Hermæ capite tantum ac pene constare dicebantur. Mercurios istos Cornutus, & Plutarchus, seniores esse aiunt; nempe, opinor, quod barbati essent; & senes Mercurii appellantur, qui Priapi erant dicendi. Barba autem & caput Priapi canis capillis albicabant, ut habet vetus Epigramma. Quanquam & puerili quandoque ætate fuisse exhibitum Suidas docet; quemadmodum & supra de Apolline, Æsculapio, & Baccho diximus, qui omnes Mosem dissimulant. Bacchi præterea & Priapi affinitatem sacra Bacchi ostendunt, in quibus fiebat *παρρηγοεῖα*. At Phallus, & Triphallus, & Ithyphallus, Priapierant cubitales. Sed & Priapum Osiridis partem obscenam esse fabulantur Ægyptii, ut perhibet Diodorus. Ergo Priapus est Pan, Orus, Mercurius, Bacchus, & Osiris: est & Typhon, eodem Diodoro teste. Hi autem omnes Mosi symbola: igitur & Priapus. Quo accedit & asini effigies, quæ Priapo adungebatur, ut ex Priapeis disci potest: nempe ex veteri fabula Taito credita, qua asini agrestes Mosi & Israëliticæ genti in solitudine aquæ penuria laboranti ad largas aquarum venas viam præivisse ferebantur. Unde & asini caput in sacrario collocasse & adorasse dicitur Judæi, ut est apud Josephum, & Minutium Felicem; & ut Damocritum scripsisse refert Suidas. Unde & Ononychites Tertulliani. Præsertim cum traditum sit ab Æliano, Ægyptios, inter quos tamdiu confederant Ebræi, jussu Ochi Persæ asinum inter Deos recepisse. Hinc & fontium index Priapus celebratur in Priapeis: *Priape, Ad fontem queso dic mihi qua sit iter.* Priapus infans à matre expositus est, juxta Suidam; expositus est & Moses. Cornu copiæ gestat Priapus, & vitium custodiæ præficitur, teste Cornuto: quod ad terræ illius uberrimæ lacte & melle manantis aditus populum Dei Moses deduxerit, ejusque iteratis pollicitationibus erumpentes seditiones sæpe compescuerit. In tutela Priapi virorum esse genitalia fabulatoribus placet; puto quod ad sobolis propagationem homines à Deo non semel fuisse excitatos, & quod insignem Israëliticæ genti fecunditatem & proliis ubertatem pollicitum esse Deum Moses testatus sit: *Non erit apud te, inquit, sterilis utriusque sexus, tam in hominibus, quam in gregibus tuis.* Atque hinc etiam factum reor, ut hortorum curam Priapo demandaverint iudem *μυθονομάσαι*, nam *κῆπος* & hortum, & obscenam mulieris partem notat; quemadmodum & *ἀφροδίτη* apud Euripidem, & *παιδίον* apud Aristophanem, & *νῆπιος* apud Hefychium, & *salus* apud Plautum. Itaque Priapum *νῆπιον* Deum esse dicentes, ludebant in ambiguo, & in hortis simulacrum ejus statuentes, verum ejus manus per figuram dissimulabant. Sceptrum Priapo tribuitur, auctore Suida: virga Mosi. Scribit idem Suidas alas Priapum gestare, quare Mercurio quoque similis est: Mercurius autem est Moses. Nec alas ipsi solum, easque aureas affingit Orphicus Hymnus in *αεθρογόρον*, sed & duplicem naturam: quod & de Baccho & de Vulcano superius diximus, quorum uterque Moses est. Hoc insuper cum Mercurio, Mosi simulacro, commune habet, quod artifex juxta Cornutum, & artium peritus fuerit.

VI. In Æsculapii quoque fabula Mosem deprehendo. Ipsum, uti & ipsius patrem Apollinem, Ægyptium fuisse scribit Pausanias; Memphiten Clemens Alexandrinus: Moses ac Mosi pater Ægyptii fuerunt. Serapin esse conjectant quidam, ut refert Tacitus: Serapin autem Mosem esse à nobis probatum est. In supposititio illo Mercurii Trimegisti Pœmandra observatione dignum est, primas Dialogi partes Pœman-

Exod. 16. 4. 8.
Orph. Hymn.
in Pana.
Virg. Eclog. 6.
Hefych. in *Ὀσάρηλον*.
Priapus idem ac Moses.
Corn. de nat. Deor. cap. De Pane.
Tibull. libr. 1. Elg. 1. 4. & 5. Ovid. 1. Trist. Hefych. in *Ἀγροδός*.
Pind. Pych. Od. 9.
Lucian. De salt. Suid. in *ἐπιπέριος*.
Plut. de Isid. & Osir.
Cornut. De nat. Deor. Plut. de Isid. & Osir.
Priap. Epigr. 77.
Suid. in *Πηλαγός*.
Diodor. libr. 4.
Priap. Epigr. 55.
Tacit. Hist. libr. 5.
Joseph. libr. 8. cont. Apion. Suid. in *Ὀσάρηλον*.
Tertull. Apolog. cap. 16.
Ælian. De anim. libr. 10. cap. 18.
Priap. Epigr. 69.
Suid. in *Πηλαγός*.
Corn. de nat. Deor. cap. de Pane.
Exod. 23. 26. Deut. 7. 14.
Eurip. Cyclop. Aristoph. Lysistr.
Hefych. in *νῆπιος*.
Plaut. Casin. Suid. in *ἐπιπέριος*.
Corn. De nat. Deor. cap. de Pane.
Æsculapius idem ac Moses.
Paul. Corinth. Clem. Str. 1. Tac. Hist. 1. 5.

drae tribui, secundas Mercurio Ægyptio, Æsculapio amico ejus & necessario tertias, postremas filio ipsius Tar, quem & Eusebius in Chronico commemorat; alterum vero Dialogum Æsculapii ipsius nomine inscribi. At Damascius apud Photium, non Græcum, nec Ægyptium, sed Phœnicem vult Æsculapium fuisse; quia Ægyptius licet natalibus Moses, Syrus tamen origine fuit: Esiunum autem appellat Phœnicio nomine, atque id *oëtaum* significare ait, quod verum esse fatebuntur Ebraicarum literarum periti: Cabirorum autem oëtaus fuit, in quibus non uno modo latentem Mosem supra notavimus. Hæc perita sunt è Sanchoniathone, qui ad superiora addit, fratrem Taauti fuisse Æsculapium: Taautus autem Moses est. Itaque non inter Græcos primum Æsculapius divinos honores consecutus est; Tyro enim profecta est religio isthæc, & in Græciam sive à Cadmo, sive ab aliis Phœnicibus Græciæ oras commercii causa crebro perlustrantibus delata: Tyri quippe magnum erat Mosi & illustre nomen, propter res in vicinia præclare gestas. Opinioni huic accedit ex eo fides, quod Carthaginenses Tyriorum propago in summo Byrsæ arcis fastigio templum Æsculapio consecratum habuerunt; atque idem postmodum, cum Carthaginiem Novam in Hispania conderent, ædem Æsculapii in collibus vicinis adstruxerunt. Fingitur Æsculapius, Apolline patre natus esse: Apollo autem ipse est Sol; Sol Liber, Arnobius: *Nam sverum est Solem eundem Liberum esse, eundemque Apollinem.* Legere dignum est quod super hoc argumento scripsit Macrobius. Liber autem, sive Sol, idem est qui Osiris, sive Sirius, sive Siris. Commune vero hoc nomen habet Sol cum Caniculâ, commune & cum Nilo, qui sub Caniculâ ortum exundare solet. Sic appellatur Nilus Æthiopum lingua, Ebraica *נילוס*, hoc est *Niger*; unde & à Græcis Melas nominatur, ab Ennio, Aufonio, aliisque Melo, quod *viridem Ægyptum nigra secundet arena*; & Osirim nigro colore inficiunt Ægyptii; & Ægyptus ipsa *æscia*, hoc est *nigricans*, & *μυροβόρος*, & *μυροβόρις* dicta est. A nigrore etiam Plutarchus Chemiam vocatam censet; *χημ* enim nigrum sonat. Moses autem Nilo extractus, concinne dici potuit Nili sive Siris filius: unde & Æsculapium Apollinis filium dixerunt Mythologi, occasio- ne captata ex ambiguitate vocis Siris, quæ Nilum, & Solem, hoc est Apollinem significat. Tertium Æsculapium, filium fuisse Arfinoës & Arsippi à Cicerone proditum est; in qua Arsippi appellatione observare licet manifesta vestigia vocis Olfarsiphus, quod nomen gestisse Mosem tradidit Manethos, ut superius dictum est. Ad ripam Amyri fluvii in Thessalia natum fuisse Æsculapium canit Apollonius in Argonauticis: Moses in ripa Nili inter carecta infans repertus est. Æsculapium à partu recentem mater exposuit, itidem ut Mosem sua. Infantis Æsculapii caput ardere visum est: Moses postquam in monte cum Deo congressus est, radiatam & splendidam faciem ad suos retulit. Chirone Æsculapii præceptore adumbratus videtur Jethro sacerdos Madian, cujus monitis Moses commodam regendi Israël formam instituit. Morbos sanabat Æsculapius, & mortuos ad vitam revocabat; Mariam fororem lepris affectam Moses sanitati restituit: idem præterea mortiferam serpentium ignitorum luem proposito serpente æneo coercuit: *Fac serpentem æneum*, inquit Dominus; & *pone eum pro signo: qui percussus aspexerit eum, vivet. Fecit ergo Moyses serpentem æneum, & posuit eum pro signo, quem cum percussi aspicerent, sanabantur.* Hinc Æsculapio appingitur draco: hinc fabularum confarcinatores & Astronomi Græci, ac fortasse etiam Ægyptii, inter sidera eum sub Ophiuchi persona collocarunt: hinc medicis reliquis tribuuntur angues: hinc baculus angue circumplicatus gestamen Æsculapio tribuitur, nisi ejus causam à virga Mosi in serpentem mutata malis arcescere: hinc denique mutatus ipse fingitur in serpentem, atque hac forma Epidauri cultus est, & Roman demum illatus. Quoniam autem medicæ artis, ut aliarum quoque disciplinarum, notitiam in Ægypto comparaverat Moses; hinc medicinam reperisse fingitur Apis, Æsculapius promovisse. Divinationibus & auguriis præesse Æsculapium tradit Apollodorus in libris *ἱεῖ δαιμόν*, quos citat Macrobius: Eadem dote præditus fuit Apollo: quod utriusque exemplar Moses præscientiam rerum à Deo consecutus sit. Fulmine tandem à Jove tactus Æsculapius interit, quod inter murmura tonitruum, & fulgurum splendores Mosem Deus allocutus sit. Mercurii & Herculis coævus ponitur Æsculapius; nempe Moses idem est ac Mercurius, ut dixi, Hercules autem, qui & Ægypto ortus est, Josue ipse est, quod infra ostendam.

VII. Venio ad Prometheus, Mosi effigiem, si quis vero falsum seponere sciat. Consentit quidem computatio Chronologorum, qui Prometheus Mosi & Herculis coævum faciunt. Testis Augustinus in libris *De civitate Dei*. Plutarchus in libro *De Iside & Osiride* Mercurium, hoc est Mosem, ita cum Prometheo confundit ac permiscet, ut ambigi dicat utro nata sit Isis, Mercurioque Grammaticam & Musicam, Prometheo sapientiam & providentiam, à plerisque acceptas referri, cum viderimus tamen

Sanchon. apud
Euseb. Præp.
Evang. lib. 1.
Arnob. lib. 3.

Macrobi. Sat.
lib. 1. cap. 18.

Fest. Serv.
Aulon. Epist. 5.
Virg. 4. Georg.
Plutarch. de
Isid. & Osir.

Cicer. lib. 3.
De nat. Deor.

Maneth. apud
Joseph. lib. 1.
contr. Apion.
Apollon. Ar-
gon. lib. 4.

Num. 21. 8, 9.

Macrobi. Sat. 1. 1.
cap. 20.

Prometheus
idem ac Mo-
ses.
August. 1. 18. de
civitate Dei, c. 2.